

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 20.6.2012
COM(2012) 287 final

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

**De ultraperifere regio's van de Europese Unie: naar een samenwerkingsverband voor
slimme, duurzame en inclusieve groei**

{SWD(2012) 170 final}

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

De ultraperifere regio's van de Europese Unie: naar een samenwerkingsverband voor slimme, duurzame en inclusieve groei

1.	Inleiding	2
2.	Ontwikkelingen op het vlak van de Europese strategie voor de ultraperifere regio's	4
3.	Prioriteiten van de hernieuwde EU-strategie	5
4.	Voorstellen voor de toekomst	6
4.1.	Interne dimensie	7
	1) Cohesiebeleid.	7
	2) Traditionele sectoren	9
	3) Opkomende sectoren	11
	4) Ontwikkeling van ondernemerschap	12
	5) Integratie in de eengemaakte markt	13
	6) Bescherming van het milieu van de ultraperifere regio's	15
4.2.	Externe dimensie	16
5.	Conclusie	18

1. INLEIDING

In deze mededeling wordt uiteengezet hoe de Commissie voornemens is om met de ultraperifere regio's¹ samen te werken aan een slimme, duurzame en inclusieve groei. De Raad² heeft met klem gesteld dat de Europa 2020-strategie met haar drie hoofdprioriteiten, namelijk het ontwikkelen van een op kennis en innovatie gebaseerde economie, het bevorderen van een groenere, competitievere economie waarin efficiënter met hulpbronnen wordt omgegaan, het stimuleren van een economie met veel werkgelegenheid en de verwezenlijking van sociale en territoriale cohesie, ook in de ultraperifere regio's onverkort moet worden uitgevoerd met inachtneming van hun bijzondere kenmerken en beperkingen. De Raad erkende dat "er een evenwicht moet zijn tussen maatregelen die ten doel hebben de specifieke en permanente beperkingen van de ultraperifere regio's te compenseren, enerzijds, en maatregelen die erop gericht zijn hun voordelen en mogelijkheden te bevorderen, anderzijds".

Beoogd wordt ertoe bij te dragen dat de ultraperifere regio's zelfstandiger en in economisch opzicht krachtiger worden en beter in staat zullen zijn om duurzame arbeidsplaatsen te scheppen door te profiteren van hun pluspunten en hun toegevoegde waarde voor de EU. Zoals wordt vastgesteld in artikel 349 VWEU zullen er altijd aanzienlijke beperkingen blijven bestaan, zoals de grote afstand van het Europees vasteland. Een krachtenbundeling ten behoeve van de hervorming, modernisering en diversifiëring van hun economieën – die zwaar zijn getroffen door de wereldwijde economische en financiële crisis – zal echter de beste mogelijkheid blijken om een welvarender toekomst voor de ultraperifere regio's te garanderen.

Iedere ultraperifere regio is weer anders en voor elk moeten verschillende toekomstplannen worden opgesteld. In de hier uiteengezette hernieuwde strategie worden mogelijkheden uitgestippeld voor alle ultraperifere regio's, zij het dat elke regio in overeenstemming met haar specifieke kenmerken een eigen traject naar grotere welvaart moet bepalen.

Hoewel een aantal specifieke instrumenten ter ondersteuning van de ultraperifere regio's hun waarde hebben bewezen, kan aan deze gebieden soms het best steun worden geboden via aanpassingen van algemene EU-voorschriften of door hun

¹ Volgens de artikelen 349 en 355, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), zoals gewijzigd bij het besluit van de Raad van 29 oktober 2010 tot wijziging van de status van Saint-Barthélemy, kent de EU acht "perifere regio's": de vier Franse overzeese departementen en regio's (Guadeloupe, Frans Guyana, Martinique en Réunion) en één overzeese gemeenschap (Saint Martin); de twee Portugese autonome regio's (de Azoren en Madeira); één Spaanse autonome gemeenschap (de Canarische Eilanden). Frankrijk heeft de Europese Raad op grond van artikel 355, lid 6, VWEU formeel verzocht de EU-status van Mayotte, dat momenteel tot de landen en gebieden overzee behoort, met ingang van januari 2014 te wijzigen in die van een ultraperifere regio.

² 3023e bijeenkomst van de Raad Buitenlandse Zaken van 14 juni 2010.

bijzondere behoeften op het tijdstip van de implementatie in aanmerking te nemen. Deze strategie heeft tot doel om duidelijk te maken hoe de ultraperifere regio's kunnen worden ingebed in de talrijke initiatieven die de uitvoering van Europa 2020 ondersteunen, waarbij een veel bredere aandacht uitgaat naar de situatie van deze gebieden in het gehele Europese beleidsspectrum dan in het verleden.

Unieke pluspunten en toegevoegde waarde

In iedere strategie voor de ultraperifere regio's moet hun waarde voor de EU als geheel worden erkend. Door hun geostrategische ligging vertegenwoordigen zij de EU in de Atlantische en Indische Oceaan en de Caribische Zee en kunnen zij de EU voordelen opleveren door hun betrekkingen met hun burens en door de invloed van de EU in hun omgeving te verspreiden. Ondanks hun beperkingen bezitten de ultraperifere regio's vele potentiële groeifactoren op grond van hun specifieke kenmerken. Zij maken meer dan de helft uit van de exclusieve economische zone (EEZ) van de EU, met een potentiële voorraad aan mariene hulpbronnen, die zich over een oppervlak van bijna 15 miljoen km² uitstrekt. Dit vormt een uniek diepzeelaboratorium, waar de EU terreinen zoals voedselzekerheid, klimaatactie, energie en biotechnologie kan verkennen. Ook is dit een troef voor het toerisme wegens de uitzonderlijke natuurlijke en culturele omstandigheden. Door hun ligging bieden zij de EU ook belangrijke mogelijkheden tot de ontwikkeling van activiteiten op het vlak van de ruimtevaart, astrofysica en satellieten. De ultraperifere regio's bezitten een grote verscheidenheid aan dier- en plantensoorten en ecosystemen, die van cruciaal belang zijn voor de biodiversiteit op wereldschaal. De ultraperifere regio's kennen samen met de landen en gebieden overzee meer inheemse dier- en plantensoorten dan het vasteland van Europa als geheel, met inbegrip van meer dan 20% van de koraalriffen en lagunes ter wereld. Hun biodiversiteit vertegenwoordigt een potentieel op gebieden zoals gezondheid, biogeneeskunde, biofarmacie, cosmetica en voor tal van andere producten zoals materialen voor ecologisch bouwen en hout. In diverse regio's zijn de voorwaarden aanwezig om hernieuwbare energiebronnen te ontwikkelen, van biobrandstoffen tot wind-, zonne-, geothermische of fotovoltaïsche energie. Wat betreft menselijk kapitaal, beschikken de ultraperifere regio's over een beter opgeleide en geschoolde beroepsbevolking, betere overheidsdiensten en geavanceerder vakkennis dan hun burens, waardoor zij diensten en expertise in sectoren met een hoge toegevoegde waarde kunnen afzetten.

Aan het voorgestelde samenwerkingsverband voor groei liggen de volgende uitgangspunten ten grondslag:

- ondersteunen van de ultraperifere regio's bij het benutten van alle mogelijkheden tot slimme, duurzame en inclusieve groei op basis van hun pluspunten en eigen potentieel;
- waarborgen dat Europese beleidskaders bijdragen tot de vermindering van belemmeringen die de volledige integratie van de ultraperifere regio's op de eengemaakte markt in de weg staan; en

- het inzicht vermeerderen dat allen baat hebben bij de ultraperifere regio's en dat hun specifieke kenmerken en beperkingen in aanmerking moeten worden genomen.

Maatregelen ter ondersteuning van de ultraperifere regio's vergen samenwerking tussen de EU-, nationale en regionale autoriteiten. Op al deze niveaus is een intensieve bereidheid om actie te ondernemen noodzakelijk. Zelf dragen de ultraperifere regio's de verantwoordelijkheid om van de voor hen bestaande mogelijkheden gebruik te maken.

2. ONTWIKKELINGEN OP HET VLAK VAN DE EUROPESE STRATEGIE VOOR DE ULTRAPERIFERE REGIO'S

Sinds 1999 heeft de EU de bijzondere geografische en economische kenmerken van de ultraperifere gebieden formeel erkend: de grote afstand, het insulaire karakter, de kleine oppervlakte, de topografie, het klimaat en de economische afhankelijkheid van een gering aantal producten, waardoor de ontwikkeling van deze gebieden ernstig wordt benadeeld (artikel 349 VWEU) en de ultraperifere regio's moeilijk profijt kunnen trekken van de eengemaakte markt.

Sinds 2004 heeft de Commissie met de ultraperifere regio's verband houdende acties vastgesteld binnen een kader dat gebaseerd is op drie actieprioriteiten³: verbetering van de toegankelijkheid; verbetering van het concurrentievermogen; en bevordering van de integratie in de naburige gebieden. Sinds 2008⁴ heeft zij zich ervoor ingespannen om de unieke troeven van de ultraperifere regio's zoveel mogelijk te benutten.

De ultraperifere regio's zelf⁵ hebben met steun van hun lidstaten⁶, de Raad en het Europees Parlement⁷ een bijdrage geleverd aan de gedachtewisseling over mogelijkheden tot verbetering van hun economische prestaties. In 2011 heeft Pedro Solbes een rapport gepubliceerd, getiteld "*Europe's Outermost Regions and the single market: the EU's influence in the world*"⁸, waarin de noodzaak wordt benadrukt van

³ COM(2004) 343 van 26.5.2004; COM(2004) 543 van 6.8.2004.

⁴ Mededeling van de Commissie: "Ultraperifere gebieden: een troef voor Europa" (COM(2008) 642 definitief van 17.10.2008).

⁵ Gezamenlijk memorandum van de ultraperifere gebieden: "Van heden tot 2020", 14 oktober 2009.

⁶ Memorandum van Spanje, Frankrijk, Portugal en de ultraperifere gebieden: "Een nieuwe visie op de Europese strategie voor de ultraperifere regio's", 7 mei 2010.

⁷ Verslag van het Europees Parlement over "De rol van het cohesiebeleid in de ultraperifere gebieden van de Europese Unie in de context van EU 2020", 18 april 2012 (rapporteur Nuno Teixeira).

⁸ Commissaris Barnier heeft de voormalige Spaanse minister van Landbouw en van Economie en Financiën, Pedro Solbes Mira, verzocht een studie te verrichten naar de plaats van de ultraperifere gebieden binnen de eengemaakte markt
http://ec.europa.eu/internal_market/outermost_regions/index_en.htm

een betere integratie van de ultraperifere regio's in een verdiepte en geconsolideerde eengemaakte markt en in hun onmiddellijke omgeving, daarbij met name voortbouwend op de externe dimensie van de eengemaakte markt.

In de op initiatief van de Commissie uitgevoerde studie "**Growth Factors in the Outermost Regions**" (Studie naar groeifactoren in de ultraperifere regio's)⁹ werden de structurele beperkingen van de ultraperifere regio's toegegeven, maar werd gewezen op de kansen voor economische groei. De studie vestigde ook de aandacht op de verschillen tussen de ultraperifere regio's en op de noodzaak tot uiteenlopende maatregelen voor de aanpak van de specifieke problemen waarvoor iedere ultraperifere regio zich gesteld ziet. Geconcludeerd werd dat een grotere productdifferentiatie en -specialisatie een onontbeerlijke voorwaarde zijn voor de versterking van traditionele sectoren zoals de landbouw. Voor duurzaam toerisme bestaat in het merendeel van de ultraperifere regio's een aanzienlijk potentieel. De studie bracht opkomende sectoren in kaart aan de hand van de pluspunten van de ultraperifere gebieden, zoals biodiversiteit en mariene ecosystemen, het potentieel om hernieuwbare energie te produceren, geavanceerd onderzoek naar milieuvriendelijke landbouw en het klimaat, astrofysica en de lucht- en ruimtevaart.

Een tweede studie "Demographic and migration trends in the Outermost Regions: impact on economic, social and territorial cohesion"¹⁰ benadrukt ook het potentieel van de ultraperifere regio's, maar wijst tegelijkertijd op problemen bij de verwezenlijking van onderwijs-, werkgelegenheids- en milieudoelstellingen

De hernieuwde EU-strategie voor de ultraperifere regio's dient op deze bevindingen voort te bouwen.

3. PRIORITEITEN VAN DE HERNIEUWDE EU-STRATEGIE

Hoewel het huidige kader voor het beleid ten aanzien van de ultraperifere regio's van kracht blijft, moet het in het licht van Europa-2020 worden geactualiseerd en aangepast. Dit houdt in dat er meer aandacht dient uit te gaan naar het scheppen van arbeidsplaatsen en groei, en naar een bredere benadering van klimaatactie. De prioriteiten betreffen:

- I. Verbetering van de **toegankelijkheid** tot de eengemaakte markt. Toegankelijkheid heeft niet alleen betrekking op vervoer, maar ook op de overdracht van kennis en de toepassing van nieuwe informatie- en communicatietechnologieën tegen schappelijke kosten.

⁹ Uitgevoerd door Ismeri Europa, in opdracht van de Commissie in 2009, uitgebracht in maart 2011.

¹⁰ Uitgevoerd door het "Institut National d'Études Démographiques" (INED), in opdracht van de Commissie, uitgebracht in mei 2012.

- II. Verbetering van het **concurrentievermogen** via modernisering en diversifiëring van de economieën van de ultraperifere regio's, investeringen en innovatie in (traditionele en opkomende) sectoren met een groot groeipotentieel en/of een grote toegevoegde waarde, een betaalbare en duurzame energievoorziening alsook ondersteuning van de ontwikkeling van de particuliere sector (voornamelijk het mkb en micro-ondernemingen) en van de innovatie bij nieuwe producten en diensten.
- III. Versterking van de **regionale integratie** in de diverse geografische zones van de ultraperifere regio's om de sociaaleconomische en culturele invloedssfeer van de EU via de ultraperifere regio's uit te breiden en de handel en de uitwisseling van kennis te stimuleren. De ultraperifere regio's zijn voorposten van de EU in hun regionale zones en de EU profiteert van hun nauwe betrekkingen met de landen en gebieden overzee¹¹, derde landen zoals belangrijke opkomende naties (bijvoorbeeld Brazilië en Zuid-Afrika), ontwikkelingslanden en ontwikkelde landen waarmee zij historische en culturele banden hebben.
- IV. Versterking van de **sociale dimensie** van de ontwikkeling van de ultraperifere regio's, waaronder via maatregelen voor het scheppen van werkgelegenheid, de verbetering van vaardigheden en onderwijsniveaus, het terugdringen van vroegtijdige schooluitval, toename van het aantal afgestudeerden in het tertiair onderwijs, bestrijding van de armoede, een betere toegang tot de gezondheidszorg en een grotere sociale inclusie.
- V. Integratie van acties voor **de aanpak van de klimaatverandering** in alle relevante beleidsgebieden. Er zullen adequate maatregelen worden getroffen voor aanpassings- en beperkingsmaatregelen.

De voorstellen voor de toekomst in het volgende hoofdstuk hebben elk een positieve inbreng in de bovengenoemde prioriteiten.

4. VOORSTELLEN VOOR DE TOEKOMST

De in deze mededeling uitgestippelde maatregelen moeten in een samenwerkingsverband worden uitgevoerd. De betrokken lidstaten en regionale autoriteiten moeten zich krachtig blijven inzetten voor de optimalisering van het potentieel van iedere ultraperifere regio en erop toezien dat de nationale voorschriften en praktijken zo nodig in het licht van de behoeften van de ultraperifere regio's worden aangepast. De ultraperifere regio's moeten zelf hun capaciteit blijven ontwikkelen om deel te nemen aan openbare aanbestedingsprocedures in het kader van EU-programma's.

¹¹ Landen en gebieden overzee als bedoeld in de artikelen 198 en 355, lid 2, VWEU. Bijzondere aandacht zal uitgaan naar het toekomstige besluit van de Raad betreffende de associatie van de landen en gebieden overzee met de EU en met name de bepalingen ervan betreffende de regionale samenwerking en integratie van deze gebieden.

De Commissie zal er zorg voor dragen dat in overeenstemming met de conclusies van de Raad van juni 2010 de bijzondere situatie van de ultraperifere regio's in voorkomende gevallen in aanmerking zal worden genomen in de effectbeoordelingen en andere voorbereidende werkzaamheden voor nieuwe beleidsinitiatieven.

De Commissie zal de ultraperifere regio's een prominentere plaats geven binnen haar communicatiebeleid en zal de uitwisselingen en tijdelijke detachering van ambtenaren van de ultraperifere regio's en de Europese instellingen voortzetten.

4.1. Interne dimensie

1) Cohesiebeleid.

Het **cohesiebeleid** is het voornaamste EU-instrument ter uitvoering van Europa 2020 en biedt de grootste concentratie van EU-investeringsmiddelen om banen en groei te scheppen. In de ultraperifere regio's zal het cohesiebeleid investeringen in slimme, duurzame en inclusieve groei ondersteunen. De nadruk zal liggen op investeringen om de verschillen met de rest van de EU blijvend te verminderen. De in de voorgestelde hervorming van het cohesiebeleid geplande thematische concentratie van fondsen zal er met name toe bijdragen dat er over een aanzienlijke hoeveelheid financiële middelen beschikt kan worden om innovatie in de breedste zin van het woord te ondersteunen; dat de modernisering en diversifiëring van de economieën wordt bevorderd; dat op de voornaamste behoeften aan investeringen in menselijk kapitaal wordt ingespeeld; dat het mkb zodanig wordt versterkt dat het werkgelegenheid kan scheppen en behouden; dat de aanpassing aan en de beperking van de klimaatverandering en de totstandkoming van duurzame energievoorraden wordt ondersteund.

De Commissie stelt voor de ultraperifere regio's een specifieke behandeling te blijven bieden om hen te helpen de beschikbare investeringsmiddelen optimaal te benutten. Ongeacht het bbp van de ultraperifere regio's wordt een medefinancieringspercentage van 85% voorgesteld. Er wordt een specifieke toewijzing voorgesteld ter compensering van de extra kosten die voortvloeien uit de beperkingen van de ultraperifere regio's en ter diversifiëring en modernisering van hun economieën.

De Commissie zal beoordelen of de afzonderlijke behoeften en sterke punten van iedere ultraperifere regio voldoende tot hun recht komen in de partnerschapsovereenkomsten die voor de volgende financiële periode tussen de Commissie en iedere lidstaat worden gesloten.

Iedere ultraperifere regio zal worden verplicht het eigen potentieel te onderzoeken en er zorg voor te dragen dat een kritische massa van het EFRO wordt bestemd voor onderzoek en innovatie, voor de bevordering van nieuwe arbeids- en ondernemingskansen om onder meer het risico van braindrain tegen te gaan en voor energie-efficiëntie en hernieuwbare energieën. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat

de vertegenwoordigers van de ultraperifere regio's ten volle worden betrokken bij de opstelling van en het toezicht op de overeenkomst.

Om micro- tot middelgrote ondernemingen een betere toegang te verlenen tot financiële middelen, zullen de ultraperifere regio's worden aangemoedigd om voldoende middelen te bestemmen voor de in het kader van het cohesiebeleid beschikbare financiële instrumenten en gebruik te maken van de financiële en niet-financiële producten in het kader van initiatieven zoals Jeremie of Jasmine om het potentieel van microkrediet op hun grondgebied tot ontwikkeling te brengen.

Het "Platform voor slimme specialisatie"¹² biedt de lidstaten en de regio's de helpende hand bij de opstelling van hun innovatiestrategieën voor financiering in het kader van het cohesiebeleid. Het biedt de ultraperifere regio's de kans om optimaal profijt te trekken van hun unieke troeven op het gebied van wetenschap en technologie, zodat zij een bijdrage leveren aan en profiteren van de nieuwe mogelijkheden binnen de Europese Onderzoeksruimte (EOR). Dergelijke projecten en innovatiestrategieën moeten de synergieën tussen Horizon 2010 en het nieuwe cohesiebeleid optimaal verkennen. Projecten die uit kaderprogramma's voor onderzoek en met middelen van het cohesiebeleid gefinancierde projecten worden gefinancierd, kunnen een belangrijke rol spelen bij het aantrekken en opleiden van wetenschappers en bij de volledige integratie van de ultraperifere regio's in de EOR, met inbegrip van aanzienlijke spill-overeffecten in de lokale en regionale economieën.

Volgens voorstellen van de Commissie zou het Europees Sociaal Fonds (ESF) ook steun blijven verlenen aan de ultraperifere regio's, die gebieden omvatten met de hoogste werkloosheidsniveaus in de EU. Er zijn omvangrijke investeringen benodigd ter stimulering van marktdeelname en arbeidsmobiliteit (zowel nationaal als transnationaal), de bevordering van onderwijs, vaardigheden en een leven lang leren, met name om vroegtijdig schoolverlaten terug te dringen en de onderwijsniveaus in het tertiair onderwijs te verbeteren. Het ESF zal de ultraperifere regio's ook de helpende hand bieden bij de bevordering van de aanpassing van werknemers en ondernemingen aan veranderingen, de verbetering van de productiviteit, een succesvolle integratie van jongeren in het arbeidsproces, de versterking van de sociale inclusie en vermeerdering van de institutionele capaciteit. De ultraperifere regio's moeten hun voordeel doen met het voorgestelde EU-programma inzake sociale veranderingen en innovatie, waaronder Progress, Eures en de Europese microfinancieringsfaciliteit voor werkgelegenheid en sociale inclusie.

De Commissie heeft voorgesteld om de uit het EFRO gefinancierde **territoriale samenwerking**¹³ waaraan de ultraperifere regio's deelnemen moet worden uitgebreid ter verbetering van het concurrentievermogen, de handel en de uitwisseling van kennis met naburige regio's. Volgens dit voorstel moeten de ultraperifere regio's niet minder dan 150% van de EFRO-steun ontvangen die zij in de huidige periode krijgen,

¹² <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home>

¹³ COM(2011) 611 definitief van 6.10.2011.

plus een extra toewijzing van 50 miljoen EUR. Het totale bedrag dat kan worden toegekend voor concrete acties van ultraperifere regio's buiten de EU moet toenemen van 10% tot 30% ter bevordering van projecten met naburige landen en gebieden. De Commissie wijst nog eens op de door de huidige regelingen voor grensoverschrijdende samenwerking geboden mogelijkheden, maar is bereid om grensoverschrijdende samenwerking van ultraperifere regio's aan zeegrenzen over afstanden van meer dan 150 km te bevorderen.

2) Traditionele sectoren

Studie naar groeifactoren:

"Productie en werkgelegenheid ... kunnen alleen worden versterkt door productdifferentiatie en -specialisatie"

"Gespecialiseerde gebieden zoals eco-, milieu-, sociaal, cultureel en [wellness]toerisme zijn nog steeds niet ten volle verkend"

Landbouw en plattelandontwikkeling. De landbouwsteunregeling Posei ("Programma van speciaal op een afgelegen en insulair karakter afgestemde maatregelen") is een voor de ultraperifere regio's ontwikkeld instrument. Met zijn twee onderdelen, de specifieke voorzieningsregelingen en steunmaatregelen voor de lokale landbouwproductie, beschikken de lidstaten over aanzienlijke flexibiliteit om uitgaven een gerichte bestemming te geven, waaronder voor acties ten behoeve van de diversifiëring van de productie. Het verslag over het effect van de Posei-hervorming van 2006 bevestigt dat deze regeling tegemoetkomt aan de behoeften van de ultraperifere regio's en dat door middel van de toegewezen fondsen de doelstellingen van het programma konden worden verwezenlijkt. De Commissie stelt voor om de regeling met enkele aanpassingen te handhaven, met de mogelijkheid tot een verdere herziening in 2013. In de context van een dergelijke mogelijke herziening van de Posei-regeling zal het belang van nieuwe activiteiten, zoals de productie van timmerhout in Frans Guyana, worden onderzocht.

Volgens de voorstellen van de Commissie zullen de ultraperifere regio's ook een bijzondere behandeling blijven ontvangen in het kader van het Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling (Elfpo)¹⁴ ter ondersteuning van verbeteringen van het concurrentievermogen, diversifiëring van activiteiten in plattlandsgebieden, het duurzame beheer van natuurlijke hulpbronnen en een evenwichtige territoriale ontwikkeling van plattlandsgebieden.

Visserij. Op grond van de voorstellen van de Commissie tot hervorming van het gemeenschappelijk visserijbeleid zullen het beheer van de visbestanden en de besluitvorming een meer regionaal karakter krijgen, met aandacht voor de zeebekkens en rekening houdend met de lokale bestanden. In het kader van deze

¹⁴ COM(2011) 627 definitief/2 van 19.10.2011.

geregionaliseerde aanpak voert de Commissie besprekingen met het Europees Parlement en de Raad over de wijze waarop kan worden gegarandeerd dat de belanghebbende partijen in de ultraperifere regio's effectief kunnen deelnemen aan het overlegproces en de opstelling van instandhoudingsmaatregelen, onder meer door de instelling van een specifieke adviesraad voor de ultraperifere regio's, zodat hun specifieke context beter in aanmerking kan worden genomen.

Voorts zouden de plaatselijke visserijsectoren in de ultraperifere regio's verantwoordelijkheid moeten krijgen voor het beheer van de visserij en het opstellen van een afzetplan om de toegevoegde waarde van hun producten te verhogen. De ultraperifere regio's zouden een aantal maatregelen in het kader van de voorstellen voor het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) kunnen uitvoeren die voor hen van bijzonder belang zijn, zoals maatregelen ter ondersteuning van de duurzame lokale ontwikkeling van visserijzones of steunverlening voor een kleinschalige kustvisserijvloot, met inbegrip van adviesdiensten voor bedrijfs- en marketingstrategie of studies ten behoeve van innovatieve benaderingen. Steun voor aquacultuur- en verwerkingbedrijven zou eveneens een belangrijke financieringsbron voor potentiële begunstigden in de ultraperifere regio's kunnen zijn en zou nieuwe arbeidsplaatsen in deze bedrijven daar kunnen helpen te scheppen.

Wat de financiering betreft, houdt het voorgestelde EFMZV rekening met de bijzondere kenmerken van de ultraperifere regio's door aanvullende financiële ondersteuning te bieden in de vorm van een verhoogde steunintensiteit voor EFMZV-investeringen in deze regio's. Het voorgestelde EFMZV voorziet ook in de integratie van het compensatiemechanisme, het zogenaamde "Posei - visserij", zodat de ultraperifere regio's steun zouden blijven ontvangen¹⁵.

De Commissie voert overleg met het Europees Parlement en de Raad of er naast en in navolging van het bestaande model voor de Azoren, Madeira en de Canarische Eilanden zou kunnen worden gedacht aan de instelling van een zone met exclusieve toegang voor de Franse ultraperifere regio's.

Toerisme is in sommige ultraperifere regio's een reeds langer bestaande economische activiteit, maar volgens de studie naar groeifactoren is er nog steeds een aanzienlijk potentieel voor verdere groei aanwezig. De ultraperifere regio's wordt verzocht hun inspanningen te verdubbelen om de in de mededeling "Europa, toeristische topbestemming in de wereld" (juni 2010) beschreven acties uit te voeren om het toerisme een duurzaam karakter te geven en groei door middel van specialisatie mogelijk te maken. De efficiëntie moet worden verhoogd door een groter gebruik van ICT en de verbetering van kwaliteit, vaardigheden en competentie. De nieuwe programma's voor het cohesiebeleid zullen als financieringsbron voor investeringen in het toerisme dienen.

¹⁵ COM(2011) 804 definitief van 2.12.2011.

Het cultureel en natuurlijk erfgoed zijn een voorname hulpbron voor op toerisme gerichte ontwikkeling in de ultraperifere regio's. De EU zal maatregelen stimuleren die bijdragen tot de bescherming, het duurzame gebruik en de toegevoegde waarde van het cultureel en natuurlijk erfgoed, waaronder biodiversiteit, en de toegang ertoe voor toeristische doeleinden in de ultraperifere regio's.

De Commissie zal ernaar streven om de ultraperifere regio's toegang te verlenen tot de toekomstige programma's en initiatieven op het gebied van het **cultureel beleid** om culturele en creatieve sectoren tot ontwikkeling te brengen.

3) Opkomende sectoren

Studie naar groeifactoren:

"[Noodzaak om het juiste evenwicht] te vinden tussen een radicale verbetering van de traditionele sectoren en het scheppen van voldoende ruimte voor groei van nieuwe producten en sectoren"

"De mix van eigen hulpbronnen, nieuwe technologieën en de wijze waarop de factoren zijn georganiseerd kunnen leiden tot een concurrentievoordeel"

"Het beleid moet zich richten en concentreren op de menselijke en materiële hulpbronnen en ze meer marktgericht maken in plaats van ze over te veel potentiële gebieden te spreiden"

Onderzoek en innovatie. De participatie van de ultraperifere regio's aan OTO-netwerken zal van doorslaggevend belang zijn voor de verwezenlijking van "slimme" groei in de ultraperifere regio's. Er zijn reeds tal van goede praktijkvoorbeelden voorhanden, hoewel een gebrek aan een kritische massa aan onderzoek een probleem blijft. Het voorgestelde "Horizon 2010" zal wetenschappelijke topkwaliteit in de ultraperifere regio's bevorderen, technologische en op de praktijk gebaseerde innovatie ondersteunen en investeringen van de particuliere sector in experimenten, waaronder in de landbouw en inheemse biodiversiteit, stimuleren. Beoogd wordt om belanghebbende partijen uit een breed spectrum van gebieden te betrekken bij het aanmoedigen van innovatie die kan leiden tot nieuwe producten of toepassingen in traditionele sectoren of om nieuwe economische activiteiten van de grond te krijgen, waardoor werkgelegenheid wordt gecreëerd.

Duurzame energie. De EU zal lopende en nieuwe acties ondersteunen die tot doel hebben om de afhankelijkheid van ingevoerde energie en fossiele brandstoffen te verminderen en hernieuwbare energiebronnen te ontwikkelen via de structuurfondsen en initiatieven zoals het "Eilandenconvenant". Dit heeft de vergroting van de zelfvoorziening op energiegebied en de ondersteuning van de oprichting van kenniscentra tot doel, wat zou bijdragen tot een vermindering van de uitstoot van CO₂ met ten minste 20% in 2020.

Naar aanleiding van voorstellen van het Europees Parlement op energiegebied zal de Commissie met de ultraperifere regio's en hun lidstaten nagaan hoe financiering voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie in het kader van de fondsen voor het cohesiebeleid het best kan worden ingezet om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften en capaciteiten van de ultraperifere regio's.

Mogelijkheden op maritiem gebied. Met het oog op de ontwikkelingen in het geïntegreerd maritiem beleid voor de Europese Unie¹⁶ kunnen EU-middelen in de periode 2014-2020 uit het gemeenschappelijk strategisch kader of andere in aanmerking komende horizontale programma's worden bestemd voor investeringen in de maritieme en mariene economie in de ultraperifere regio's. De Atlantische en Caribische ultraperifere regio's moeten in dit verband de door de Atlantische strategie van de EU¹⁷ geboden mogelijkheden benutten.

Op het gebied van kennisnetwerken is de Commissie voornemens het Europees marien observatie- en gegevensnetwerk (EMODNet) na 2012 uit te breiden naar de ultraperifere regio's. De Commissie zal aandacht blijven schenken aan het aspect van de ultraperifere regio's bij de tenuitvoerlegging van het geïntegreerde maritieme beleid van de Unie, met inbegrip van het initiatief voor blauwe groei¹⁸.

4) Ontwikkeling van ondernemerschap

Het midden- en kleinbedrijf is belangrijk voor de betrekkelijk kleinschalige economieën van de ultraperifere regio's. Een van de voornaamste problemen is de toegang tot financiële middelen voor de ontwikkeling van bedrijven. De Commissie zal rekening houden met de bijzondere omstandigheden van de ultraperifere regio's bij de uitvoering van het actieplan tot verbetering van de toegang tot financiële middelen voor het mkb¹⁹ en de pijler Microfinanciering en sociaal ondernemerschap²⁰ van het Programma voor sociale verandering en innovatie. Afgezien van wat kan worden verricht via EFRO-initiatieven zoals Jeremie, zullen de Commissie en de EIB-groep samenwerken met de lidstaten en de ultraperifere regio's om de oprichting van lokale investeringsfondsen in elke ultraperifere regio en de totstandkoming van regionale kapitaal-/investeringsmarkten te ondersteunen.

Sociaal ondernemerschap. Sociale ondernemingen zijn belangrijke drijvende krachten achter inclusieve groei en ontwikkeling. De ultraperifere regio's dienen hun opties in het kader van het in oktober 2011 goedgekeurde nieuwe Initiatief voor

¹⁶ COM(2007) 575 definitief van 10.10.2007.

¹⁷ COM(2011) 782 definitief van 21.11.2011.

¹⁸ Conclusies van de Raad van 19.12.2011, punt 12.

¹⁹ COM(2011) 870 definitief van 7.12.2011; en SEC (2011) 1527 definitief.

²⁰ COM(2011) 609 definitief van 6.10.2011. De uitvoering van deze maatregelen kan plaatsvinden via financiële instrumenten, waarbij de benutting van de middelen onder meer afhangt van de voorwaarden en bekendheid van deze instrumenten, alsook de vraag van de kant van de verstrekkers van microfinanciering.

sociaal ondernemerschap (SBI) te verkennen, dat tot doel heeft een gunstig klimaat te scheppen voor bedrijven waarvan de eerste ambitie de aanpak van sociale behoeften is, door een breed opgezet actieplan te ontwikkelen ter verbetering van de bekendheid van sociale ondernemingen en van hun toegang tot financiering. Uit hoofde van de EFRO- en ESF-verordeningen zijn in verband hiermee voor de periode 2014-2010 specifieke investeringsprioriteiten voorgesteld.

5) Integratie in de eengemaakte markt

De Single Market Act²¹ heeft duidelijk gemaakt hoe belangrijk de eengemaakte markt als platform voor concurrentievermogen voor de ultraperifere regio's is. In het najaar van 2012 wordt een tweede hoofdstuk van de Single Market Act goedgekeurd. Waar van toepassing zullen de specifieke omstandigheden van de ultraperifere regio's in aanmerking worden genomen met het oog op hun volledige integratie in de eengemaakte markt.

Het eerste struikelblok voor een dergelijke integratie is de afgelegen ligging van de ultraperifere regio's. De EU zal de bijzondere situatie van de ultraperifere regio's in aanmerking nemen bij de uitvoering en ontwikkeling van de **transeuropese netwerken** op het gebied van vervoer²², telecommunicatie en energie. Op deze drie gebieden zullen de ultraperifere regio's zo nodig worden opgenomen in projecten van gemeenschappelijk belang²³ in lijn met de beleidsdoelstellingen en criteria overeenkomstig de sectorale richtsnoeren zodra deze zijn vastgesteld. Bij de voorgestelde financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen zal deze aanpak ook worden gehanteerd wanneer de projecten van gemeenschappelijk belang in kaart worden gebracht die voor financiering in aanmerking komen. Meer in het bijzonder zouden op vervoersgebied projecten van gemeenschappelijk belang waarbij de ultraperifere regio's zijn betrokken en die zijn gericht op de "Snelwegen op zee" in aanmerking komen voor financiële steun uit de voorgestelde financieringsfaciliteit.

In aansluiting op voorstellen van het Europees Parlement op het gebied van het vervoer zal de Commissie met de ultraperifere regio's en hun lidstaten nagaan hoe de mogelijkheden in het kader van de fondsen voor het cohesiebeleid in ieder geval het best kunnen worden gebruikt.

Het dichten van de digitale kloof en een grotere toegang van de ultraperifere regio's tot de digitale eengemaakte markt zullen van belang zijn. Om een goed functionerende en doeltreffende **digitale eengemaakte markt** in het leven te roepen, zal bij alle toekomstige voorstellen voor regelgeving inzake de Europese digitale

²¹ COM(2011) 206 definitief van 13.4.2011: "[Wij hebben behoefte aan een] beter geïntegreerde markt die ten volle zijn rol vervult van platform voor de collectieve concurrentiekracht van mannen en vrouwen, het bedrijfsleven en de Europese gebieden, met inbegrip van de verst afgelegen en minst ontwikkelde gebieden".

²² COM(2011) 650 definitief/3 van 6.2.2012, art. 4, lid 2, onder j).

²³ Zie Externe dimensie hieronder.

eengemaakte markt expliciet rekening worden gehouden met de bijzondere situatie van de ultraperifere regio's.

Regels voor **staatssteun** zijn onontbeerlijk om concurrentievervalsingen op de eengemaakte markt te vermijden. Artikel 107, lid 3, onder a), VWEU erkent de ultraperifere regio's nadrukkelijk als streken waar steun kan worden verleend ter bevordering van de economische ontwikkeling gezien hun structurele, economische en sociale situatie. In deze context zullen de richtsnoeren voor regionale steun een voorkeursbehandeling voor de ultraperifere regio's handhaven. Voorts zullen de bijzondere voorschriften voor de ultraperifere regio's in de landbouw-, visserij- en aquacultuursector blijven bestaan.

Regels inzake overheidsopdrachten die berusten op correcte openbare aanbestedingen zijn een van de steunpilaren van de eengemaakte markt. De Commissie zal de mogelijkheid nagaan om voor de ultraperifere regio's een plaats in te ruimen in de uitvoeringsfase van haar voorstellen voor de hervorming van de EU-regels inzake overheidsopdrachten. Voor de bepaling of overheidsopdrachten die niet of niet volledig onderworpen zijn aan de EU-voorschriften voor overheidsopdrachten onder de voorschriften en beginselen van het EU-Verdrag vallen, is de bijzondere situatie van de ultraperifere regio's reeds van zeker belang²⁴. De huidige situatie dient echter nader te worden verduidelijkt. De aanbestedende diensten in de ultraperifere regio's kunnen verlangen dat de ondernemingen waaraan een overheidsopdracht is gegund lokale arbeidskrachten in dienst nemen zolang er geen sprake is van directe of indirecte discriminatie ten aanzien van de vrijheid van vestiging en het vrij verrichten van diensten²⁵ en belangenconflicten worden voorkomen en vermeden.

Belastingen en douane. Specifieke regelingen hebben bijgedragen tot een verbetering van het concurrentievermogen van de ultraperifere regio's. De Commissie zal de verzoeken en motiveringen van de betrokken lidstaten ten behoeve van een verlenging of wijzigingen van deze regelingen onderzoeken en dienovereenkomstig voorstellen doen, waarbij rekening wordt gehouden met de gevolgen van deze regelingen voor de lokale economie en de interne markt. Beginselen van behoorlijk bestuur op belastinggebied (transparantie, uitwisseling van informatie en eerlijke belastingconcurrentie) moeten net zoals elders in de Unie prevaleren.

Betere informatie. In elke ultraperifere regio zullen contactpunten voor de eengemaakte markt worden opgericht en zullen specifieke opleidingsmaatregelen voor ondernemingen en overheidsambtenaren in de ultraperifere regio's worden

²⁴ Aangezien de geografische ligging en de omvang en structuur van de markt criteria zijn om te bepalen of de gunning van een opdracht interessant is voor exploitanten uit andere lidstaten – zie PB C 179 van 1.8.2006: punt 1.3 van de Interpretatieve mededeling van de Commissie over de Gemeenschapswetgeving die van toepassing is op het plaatsen van opdrachten die niet of slechts gedeeltelijk onder de richtlijnen inzake overheidsopdrachten vallen.

²⁵ Zie het arrest van het Hof in zaak 31/87 *Beentjes* [1988] Jurispr. blz. 4635.

aangeboden, zodat meer informatie kan worden verstrekt over de beschikbare mogelijkheden. Er zal voorts meer gebruik worden gemaakt van de IMI- en Solvit-platforms.

Onderwijs en vaardigheden. Het voorgestelde programma "Erasmus voor iedereen"²⁶ zal mogelijkheden bieden tot ondersteuning van partnerschappen tussen het bedrijfsleven en onderwijs- en opleidingsinstellingen (d.w.z. universiteiten en instellingen voor beroepsopleiding) van de ultraperifere regio's en de mobiliteit van studenten en docenten naar en van de ultraperifere regio's vergemakkelijken en bevorderen. De modernisering van de onderwijs- en opleidingsstelsels en maatregelen ter verbetering van de toegankelijkheid van onderwijs van goede kwaliteit kunnen uit het ESF worden gefinancierd.

Ten aanzien van het **consumentenbeleid** zal de Commissie zo nodig de bijzondere situatie van de ultraperifere regio's in aanmerking nemen bij de uitvoering van haar nieuwe Europese Consumentenagenda. Kwestie die van belang zijn voor de consumenten van de ultraperifere regio's, zoals reizigersverkeer, telecommunicatie en energie.

Gezondheid is belangrijk gezien de verschillen in levensverwachting en gezondheidstoestand tussen de ultraperifere regio's en het vasteland van Europa. Het cohesiebeleid biedt mogelijkheden om in de gezondheidsinfrastructuur te investeren - waaronder telegeneeskunde en de opleiding van gezondheidswerkers in de ultraperifere regio's.

6) Bescherming van het milieu van de ultraperifere regio's

Het EU- civielebeschermingsbeleid ondersteunt maatregelen om de bijzondere kwetsbaarheid van de ultraperifere regio's voor natuurrampen zoveel mogelijk te beperken door te helpen de voorwaarden voor een duurzamere groei te scheppen. De geografie en gecompliceerde topografie van de ultraperifere regio's belemmeren de inzet van interventiemiddelen en brengen bijzondere behoeften aan bijstand in het geval van een ernstige noodsituatie met zich mee. De beschikking tot vaststelling van een communautair mechanisme voor civiele bescherming en de beschikking tot instelling van een financieringsinstrument voor civiele bescherming²⁷ refereren aan de bijzondere behoeften van de ultraperifere regio's en nemen deze in aanmerking bij de uitvoering van acties in verband met het EU-mechanisme voor civiele bescherming. In het voorstel betreffende een EU-mechanisme voor civiele bescherming²⁸ wordt deze ondersteuning nogmaals bevestigd.

²⁶ COM(2011) 788 definitief van 23.11.2011.

²⁷ Beschikking 2007/162/EG van de Raad van 5 maart 2007; Beschikking 2007/779/EG van de Raad van 8 november 2007.

²⁸ COM(2011) 934 definitief van 20.12.2011.

Klimaatactie. De EU zal maatregelen nemen ten behoeve van de beperking van en de aanpassing aan de klimaatverandering²⁹. De ultraperifere regio's moeten beter worden gewapend tegen de gevolgen van de klimaatverandering door aanpassing eraan in alle relevante sectoren te ondersteunen, en een groenere, koolstofarme economie, de verbetering van een efficiënt gebruik van energie en hulpbronnen en de duurzaamheid van vervoer en landbouw te bevorderen. De kustbescherming is een bijzonder punt van zorg voor de ultraperifere regio's. In 2013 zullen de resultaten van een in opdracht van de Commissie uitgevoerde studie naar het effect van de klimaatverandering in de ultraperifere regio's worden gepubliceerd.

Biodiversiteit en ecosysteemdiensten. Er zal meer worden gedaan om de biodiversiteit en ecosysteemdiensten in de ultraperifere regio's te ondersteunen, door voort te bouwen op initiatieven zoals Best (vrijwillige regeling voor biodiversiteit en ecosysteemdiensten in de ultraperifere regio's en de landen en gebieden overzee), dat ertoe bijdraagt om alle relevante doelen en acties van de EU-strategie inzake biodiversiteit na te komen. De activiteiten op dit gebied kunnen worden gefinancierd uit de structuurfondsen.

4.2. Externe dimensie

Gezien de geografische ligging van de ultraperifere regio's is EU-beleid met een externe dimensie van essentieel belang voor dit samenwerkingsverband. Om hun eigen potentieel te kunnen ontwikkelen en hun volledige toegevoegde waarde aan de EU te kunnen bieden, moeten de ultraperifere regio's niet alleen in de eengemaakte markt integreren, maar ook in hun eigen nabuurregio. Er moeten plannen voor nabuurregio's worden opgesteld. De coördinatie en complementariteit van acties door de EU-autoriteiten zal worden verbeterd; met name zal meer worden gedaan om de coördinatie en synergie te verbeteren tussen de samenwerkingsprogramma's die worden ondersteund door het EFRO en andere instrumenten, voornamelijk het Europees Ontwikkelingsfonds, maar ook het Financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking (DCI) en het Partnerschapsinstrument (PI). De externe dimensie van de eengemaakte markt voor de ultraperifere regio's moet ook worden versterkt, waarbij wordt voortgebouwd op de in de context van de eengemaakte markt verrichte werkzaamheden.

De samenwerking tussen de ultraperifere regio's en hun burens zal in ieders belang worden voortgezet, waarbij in het bijzonder de nadruk zal liggen op het stimuleren van economische kansen. Samenwerking kan worden aangemoedigd door een betere benutting van bepalingen ad hoc in EU-overeenkomsten met derde landen³⁰ of door beter gebruik te maken van programma's zoals Erasmus Mundus op onderwijsgebied, waar voor universiteiten mogelijk een toonaangevende rol bij opleidingsactiviteiten is

²⁹ Witboek "Aanpassing aan de klimaatverandering: naar een Europees actiekader", COM(2009) 147 definitief van 1.4.2009.

³⁰ Zie bijvoorbeeld artikel 132, onder h), en artikel 239 van de Economische Partnerschapsovereenkomst tussen Cariforum en de EU.

weggelegd. De ultraperifere regio's bezitten het potentieel om tot bedrijfs- en samenwerkingsplatforms en logistieke knooppunten uit te groeien.

Handels- en visserijovereenkomsten. In de EU-overeenkomsten zal naar behoren rekening worden gehouden met de ultraperifere regio's, bijvoorbeeld wanneer overeenkomsten betrekking hebben op in de ultraperifere regio's vervaardigde producten. Hierdoor kunnen de producenten uit de ultraperifere regio's geholpen worden om niet alleen in de EU, maar ook op markten in derde landen te concurreren. De praktijk om bij voorstellen voor handelsovereenkomsten, zoals de economische partnerschapsovereenkomsten, effectbeoordelingen te voegen is thans alom aanvaard en hierbij moet voor zover noodzakelijk de bijzondere situatie van de ultraperifere regio's in aanmerking worden genomen. De opname van specifieke vrijwaringsclausules voor de ultraperifere regio's is belangrijk, maar de informatie moet worden verbeterd zodat dergelijke clausules zo nodig optimaal worden benut.

Nieuwe of efficiëntere lucht- en zeeroutes tussen de ultraperifere regio's en hun burenen. De Commissie zal zich buigen over de vraag hoe de specifieke kenmerken van de ultraperifere regio's in aanmerking kunnen worden genomen bij haar voorbereidende werkzaamheden voor de herziening van de richtsnoeren voor het luchtvervoer³¹ van 1994 en 2005 en de herziening van de richtsnoeren voor het zeevervoer³² van 2004. De Commissie zal verzoeken van de lidstaten beoordelen om bilaterale overeenkomsten te sluiten met aan ultraperifere regio's grenzende derde landen, tot vaststelling van dienstenvereisten voor het passagiersvervoer die vergelijkbaar zijn met contracten inzake openbardienstverplichtingen overeenkomstig de EU-wetgeving. Dit zou slechts kunnen worden overwogen wanneer de marktvoorwaarden alleen niet voldoende zijn om marktdeelnemers aan te trekken, zonder dat er tussen hen wordt gediscrimineerd en met inachtneming van de bestaande en multilaterale overeenkomsten en relevante regels voor staatssteun. De EU zal voorts overwegen overeenkomsten aan te gaan met landen die aan de ultraperifere regio's grenzen om het vervoer te liberaliseren en het aantal verbindingen uit te breiden.

Energie. De EU zal steun bieden aan projecten ter verwezenlijking van effectievere energiemarkten die de ultraperifere regio's en naburige landen en gebieden omvatten.

Elektronische-communicatienetwerken De verbetering van de betrouwbaarheid van de netwerkinfrastructuur zal een topprioriteit vormen. De huidige digitale netwerken die afhankelijk zijn van één enkele onderzeese kabelverbinding met beperkte capaciteit garanderen geen continuïteit van de dienstverlening en kunnen de voortdurend toenemende snelheid niet aan. Kwesties in verband met toegang, tarieven, kwaliteit en veiligheid van ICT-diensten moeten doortastender worden aangepakt, met name om

³¹ Communautaire richtsnoeren voor financiering van luchthavens en aanloopsteun van de overheid voor luchtvaartmaatschappijen met een regionale luchthaven als thuishaven, PB C 312 van 9.12.2005, blz. 1.

³² Communautaire richtsnoeren betreffende staatssteun voor het zeevervoer, PB C 13 van 17.1.2004, blz. 3.

de voorwaarde voor het hogesnelheidsinternet te scheppen. Voor de nationale mededingingsautoriteiten is een sleutelrol weggelegd bij het vastleggen van de voorwaarden voor de verwerving van capaciteit via onderzeese kabels en de voorwaarden voor toegang tot de over land lopende gedeelten van deze kabelverbindingen.

Internationaal actieve kleine en middelgrote ondernemingen. De Commissie zal in het bijzonder rekening houden met de ultraperifere regio's bij de uitvoering van de in haar mededeling "Kleine ondernemingen in een grote wereld"³³ genoemde acties.

Instrumenten voor alternatieve geschillenbeslechting tussen bedrijven. Het opbouwen van vertrouwen tussen bedrijven in de ultraperifere regio's en hun nabuurregio's in derde landen is een van de eerste concrete stappen die noodzakelijk is om de handelsstromen binnen een regionale zone op gang te brengen. Hiertoe moet de instelling van systemen voor alternatieve geschillenbeslechting voor bedrijven tussen de ultraperifere regio's, de landen en gebieden overzee en de naburige lidstaten worden gestimuleerd door de onderlinge aanpassing van de betrokken rechtsstelsels.

Mobiliteit. De lidstaten moeten zich grotere inspanningen getroosten om de mobiliteit van belangrijke categorieën onderdanen van derde landen, zoals studenten, onderzoekers en het bedrijfsleven, te bevorderen en tegelijkertijd moeite blijven doen om de illegale immigratie in te perken en de mensenhandel aan te pakken.

5. CONCLUSIE

Er is reeds veel bereikt in de ultraperifere regio's, maar hun economieën blijven betrekkelijk kwetsbaar. Het streven om hun blijvende beperkingen te verminderen en hun volledige integratie in de eengemaakte markt en hun nabuurregio's te waarborgen moet door de actoren op alle niveaus worden voortgezet en geïntensiveerd. In de nieuwe generatie beleidsmaatregelen tot uitvoering van Europa 2020 moet rekening worden gehouden met hun specifieke kenmerken. De ultraperifere regio's en de lidstaten waartoe zij behoren moeten al het mogelijke doen om de bestaande kansen te benutten. De herstructurering van de traditionele sectoren toerisme, landbouw en visserij en nieuwe specialisaties die het resultaat zijn van de toepassing van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie in oude en nieuwe sectoren kunnen tot groei in de ultraperifere regio's leiden.

De modernisering van de traditionele sectoren en de diversifiëring naar andere goed gekozen nieuwe activiteiten zal een sleutelrol spelen voor de toekomstige welvaart van de ultraperifere regio's. De Commissie zal iedere ultraperifere regio ondersteunen bij het bepalen van haar eigen individuele traject naar diversifiëring en modernisering van haar economie om zo krachtigere economische voorwaarden te scheppen en de verschillen met andere regio's van de EU te verminderen. Elke ultraperifere regio en de lidstaat waartoe zij behoort wordt verzocht een actieplan op te stellen waarin aan

³³ COM(2011) 702 van 9.11.2011.

de hand van doelen en richtpunten wordt uiteengezet hoe zij van plan zijn de agenda van Europa 2010 uit te voeren in het licht van hun afzonderlijke situatie en de verschillende in deze mededeling beschreven beschikbare instrumenten.

De Commissie zal zich blijven inspannen om de integratie van de ultraperifere regio's in de eengemaakte markt en in hun geografische omgeving te versterken in het kader van geregelde bijeenkomsten van een specifieke gemengde werkgroep. Uiterlijk eind 2017 zal de Commissie de uitvoering van elk van de in deze mededeling voorgestelde maatregelen evalueren.